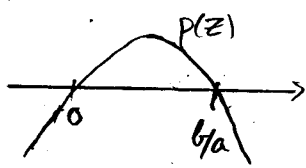

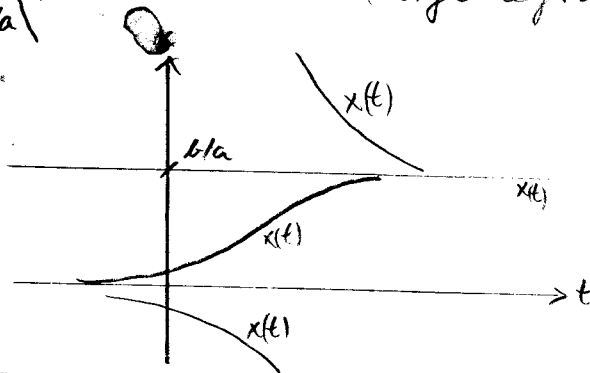
Overblik over kursets/projektets hovedideer.

Ekse: logistisk vækst: $x'(t) = kx(t)(N-x(t)) =: ax(t) - bx(t)^2$, $a, b > 0$.
 ([AB] s. 8)

rodder i $p(z) = az - bz^2$
 giver stationære løsninger
 (ligevægtpunkter)

dvs

faseportret

← retningsfelt

③ Slutmålet, f. eks.

$$\frac{dx}{dt} = ax + bx^2 + cxy$$

$$\frac{dy}{dt} = dy + ey^2 + fxy$$

Her:

$$\begin{cases} 0 = az - bz^2 + czw & = z(a + bz + cw) \\ 0 = dw + ew^2 + fz & = w(d + ew + fz) \end{cases}$$

$$(z=0 \vee a + bz + cw = 0)$$

$$\wedge (w=0 \vee d + ew + fz = 0)$$

(nb. opr.!) (z, w) = (0, 0) \vee d + ew = 0 \vee a + bz = 0 \vee

$$\left\{ \begin{array}{l} bz + cw = -a \\ fz + ew = -d \end{array} \right.$$

Alment:

$$\frac{d\vec{x}}{dt} = \vec{f}(\vec{x}(t)), \quad \vec{x}(t) \in \mathbb{R}^n$$

dvs

$$\frac{d}{dt} \begin{bmatrix} x_1(t) \\ \vdots \\ x_n(t) \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} f_1(x_1(t), \dots, x_n(t)) \\ \vdots \\ f_n(x_1(t), \dots, x_n(t)) \end{bmatrix}$$

Ligningen

$$\vec{f}(\vec{z}) = \vec{0} \text{ løses mkt. } \vec{z} \in \mathbb{R}^n$$

(sif. følgende eksempler)

Altså: n ikke-lineære ligninger med n ubekendte(!)

Jacobi-matricen: $\frac{\partial \vec{f}}{\partial \vec{x}}(\vec{z}) = \begin{bmatrix} \frac{\partial f_1}{\partial x_1}(\vec{z}) & \dots & \frac{\partial f_1}{\partial x_n}(\vec{z}) \\ \vdots & & \vdots \\ \frac{\partial f_n}{\partial x_1}(\vec{z}) & \dots & \frac{\partial f_n}{\partial x_n}(\vec{z}) \end{bmatrix} =: A.$

Sætning: [AB], kap. 5.11

Hvis $\text{Re} \lambda < 0$ for enhver egenværdi λ til A ,
 så er \vec{z} et asymptotisk stabilt ligevægtpunkt
 (dvs $\vec{x}(t) \rightarrow \vec{z}$ for $t \rightarrow \infty$.)

② Hjælpeproblem for ③:

$$\frac{d}{dt} \begin{bmatrix} x_1(t) \\ \vdots \\ x_n(t) \end{bmatrix} = A_{n,n} \begin{bmatrix} x_1(t) \\ \vdots \\ x_n(t) \end{bmatrix}$$

Løsning $\vec{y}(t) = e^{tA} \vec{v}$

$$\vec{y}(0) = \vec{v}$$

Her er $e^{tA} \stackrel{\text{def}}{=} \sum_{k=0}^{\infty} \frac{1}{k!} (tA)^k = \sum_{k=0}^{\infty} \frac{1}{k!} t^k A^k$

A diagonaliserbar $\Rightarrow A = PDP^{-1}$

(hovedtilfælde)

$$\Rightarrow A^k = PDP^{-1}PDP^{-1}PDP^{-1} \dots PDP^{-1} \\ = PD^kP^{-1} = P \begin{bmatrix} \lambda_1^k & & 0 \\ & \dots & \\ 0 & & \lambda_n^k \end{bmatrix} P^{-1}$$

$$\Rightarrow e^{tA} = P \left[\sum_{k=0}^{\infty} \frac{t^k}{k!} \begin{bmatrix} \lambda_1^k & & 0 \\ & \dots & \\ 0 & & \lambda_n^k \end{bmatrix} \right] P^{-1} \\ = P \begin{bmatrix} \sum_{k=0}^{\infty} \frac{(t\lambda_1)^k}{k!} & & 0 \\ & \dots & \\ 0 & & \sum_{k=0}^{\infty} \frac{(t\lambda_n)^k}{k!} \end{bmatrix} P^{-1} \\ = P \begin{pmatrix} e^{t\lambda_1} & & 0 \\ & \dots & \\ 0 & & e^{t\lambda_n} \end{pmatrix} P^{-1}$$

Her gælder jo at

$$e^{t\lambda_j} = e^{\text{Re}(t\lambda_j) + i\text{Im}(t\lambda_j)} = e^{\text{Re}(t\lambda_j)} (\cos(t\text{Im}\lambda_j) + i\sin(t\text{Im}\lambda_j))$$

$\rightarrow 0$ for $t \rightarrow \infty$, dersom $\text{Re}\lambda_j < 0$!!
(jævnfør sætningen)

[også rigtigt når A ej er diagonaliserbar]

① 1. ordens differensligning: $\vec{x}_{k+1} = A_{n,n} \vec{x}_k$, $\vec{x}_0 = \vec{v} \in \mathbb{R}^n$
Kilde: HEJ (basis bog), kap. 7

Ex: Kapitalforrenten: $K_{n+1} = (1+r)K_n$, $r = \text{renteafoden}$
 $K_n = (1+r)^n K_0$

Ex: Løsning af $\vec{f}(\vec{x}) = \vec{0}$ i ③:

Taylor til 1. orden: $\vec{f}(\vec{x}) = \vec{f}(\vec{z}) + \frac{\partial \vec{f}}{\partial \vec{x}}(\vec{z}) (\vec{x} - \vec{z}) + R_1(\vec{x})$

Dvs $\frac{\partial \vec{f}}{\partial \vec{x}}(\vec{z}) \cdot (\vec{x} - \vec{z}) \approx \vec{f}(\vec{x}) - \vec{f}(\vec{z})$

sa $\vec{x} \approx \vec{z} + \left(\frac{\partial \vec{f}}{\partial \vec{x}}(\vec{z})\right)^{-1} \cdot (\vec{f}(\vec{x}) - \vec{f}(\vec{z}))$

Deraf: $\vec{x}_{k+1} = \vec{x}_k + \left(\frac{\partial \vec{f}}{\partial \vec{x}}(\vec{x}_k)\right)^{-1} \cdot (\vec{f}(\vec{x}_k) - \vec{f}(\vec{x}_{k-1}))$

Ikke-lineær 1. ordens differens lign.!

$\left\{ \begin{array}{l} \vec{x}_0, \vec{x}_1 \\ \text{gef} \\ \vec{p}_0 \\ \vec{z} \end{array} \right.$

Eks: Størrelset ugle (Lay, kap. 5): $\vec{x}_{k+1} = A \cdot \vec{x}_k$

hvor $A = \begin{bmatrix} 0 & 0 & 0,33 \\ 0,18 & 0 & 0 \\ 0 & 0,71 & 0,94 \end{bmatrix}$ $\lambda_1 = 0,98$
 $\lambda_{\pm} = -\frac{3}{10} \pm i \frac{21}{100}$ $v_1, v_{\pm} \in \mathbb{C}^3$

$$\begin{aligned} \vec{x}_k &= A^k \vec{x}_0 = A^k (c_1 \vec{v}_1 + c_+ \vec{v}_+ + c_- \vec{v}_-) = c_1 A^k \vec{v}_1 + c_+ A^k \vec{v}_+ + c_- A^k \vec{v}_- \\ &= c_1 \lambda_1^k \vec{v}_1 + c_+ \lambda_+^k \vec{v}_+ + c_- \lambda_-^k \vec{v}_- \\ &= c_1 0,98^k \vec{v}_1 + c_+ (-\frac{3}{10} + i \frac{21}{100})^k \vec{v}_+ + c_- (-\frac{3}{10} - i \frac{21}{100})^k \vec{v}_- \end{aligned}$$

$Av = \lambda v$

$i \in \mathbb{C}^3$: $\|0,98^k \vec{v}_1\| = 0,98^k \|\vec{v}_1\| \rightarrow 0$ for $k \rightarrow \infty$

NB! "længde" i \mathbb{C}^3 : $\|(-\frac{3}{10} \pm i \frac{21}{100})^k \vec{v}_{\pm}\| = |-\frac{3}{10} \pm i \frac{21}{100}|^k \cdot \|\vec{v}_{\pm}\| \rightarrow 0$ for $k \rightarrow \infty$.

Vektor V over skalarlegemet $\mathbb{K} = \mathbb{R}$ el. $\mathbb{K} = \mathbb{C}$

Antag $(v, w) \mapsto v+w$ er en afbildning $V \times V \rightarrow V$

$(\lambda, w) \mapsto \lambda w$ — " — — — $\mathbb{K} \times V \rightarrow V$

Defn: V kaldes et vektorrum over \mathbb{K} , dersom

- (i) $u+v = v+u$ for alle $u, v \in V$
- (ii) $(u+v)+w = u+(v+w)$ for alle u, v, w
- (iii) der eksisterer $0 \in V$ så $v+0 = v$ for alle $v \in V$
- (iv) til hvert $v \in V$ findes $v' \in V$ så $v+v' = 0$.
- (v) $1v = v$ for alle $v \in V$
- (vi) $\lambda(u+v) = \lambda u + \lambda v$ for alle $\lambda \in \mathbb{K}$ alle $u, v \in V$
- (vii) $(\lambda+\mu)v = \lambda v + \mu v$ for alle $\lambda, \mu \in \mathbb{K}$ alle $v \in V$
- (viii) $\lambda(\mu v) = (\lambda\mu)v$ for alle $\lambda, \mu \in \mathbb{K}$ alle $v \in V$.

Eks 0: $V = \mathbb{R}^n$ Eks 1: $V = \mathbb{C}^n$ eller $V = \mathbb{K}^n$

Eks 2: $V = \mathbb{K}^{\infty} = \{ (x_1, x_2, \dots, x_k, \dots) \mid x_k \in \mathbb{K} \text{ for alle } k \in \mathbb{N} \}$

med $(x_1, x_2, \dots) + (y_1, y_2, \dots) = (x_1+y_1, x_2+y_2, \dots)$
 $\lambda(x_1, x_2, \dots) = (\lambda x_1, \lambda x_2, \dots)$

vektorrum over \mathbb{K} , da (i)-(viii) gælder for hvert k , $\vec{0} = (0, 0, \dots)$.

Eks 3: $V = P(\mathbb{K}) = \{ p: \mathbb{K} \rightarrow \mathbb{K} \mid p(z) = a_0 + a_1 z + \dots + a_m z^m \text{ for alle } z \in \mathbb{K} \}$.

vektorrum, da (i)-(viii) gælder for hvert k , $\vec{0} = 0z^k = 0$.

Eks 4: $V = F(M, \mathbb{K}) = \{ f: M \rightarrow \mathbb{K} \mid f \text{ er en funktion} \}$ M vilk. mængde.

Eks 5: $V = F(M, W) = \{ f: M \rightarrow W \mid \dots \}$ W givet vektorrum

V er selv et vektorrum, da (i)-(viii) gælder punktvis for hvert $m \in M$, f. eks.

$(f+g)(m) = f(m) + g(m) \stackrel{iV}{=} g(m) + f(m) = (g+f)(m)$, så $f+g = g+f$.

Sætning: 0 entydigt bestemt, modsatte vektorer (dvs. v') entydigt best.
 $0 \cdot v = 0$ for alle v ; $\lambda \cdot 0 = 0$ for alle λ . $(-1)v = -v$ for alle v .

Defn: $U \subseteq V$ er underrum, hvis $U \neq \emptyset$ og stabil under $+$ og \cdot .

Sætning: U er vektorrum, hvis U er et underrum.

Eks: $P(\mathbb{K}) \subseteq F(\mathbb{K}, \mathbb{K})$ er et underrum.